

اگر دود کنید معاینه فنی‌تان در جا باطل می‌شود

در طرح جدید پلیس راهور معاینه فنی خودروهای دودزا باطل می‌شود و پس از رفع مشکل، نیاز به دریافت مجدد معاینه فنی است

محبوبه قربانی

آلودگی هوا یکی از چالش‌های جدی در زندگی شهری ماست که می‌تواند تأثیرات منفی بر سلامت خانواده‌ها داشته باشد. در این راستا، چندین دستگاه مسئول در زمینه کاهش

آلودگی هوا فعالیت دارند. پلیس راهنمایی و رانندگی نیز یکی از نهادهای مسئول در این زمینه است که با هدف کاهش آلودگی هوا و حفاظت از سلامت شهروندان، اقداماتی مانند بر خورد با خودروهای دودزا و نظارت بر معاینه فنی خودروها را در دستور کار خود قرار داده است. سرهنگ احسان مؤمنی، معاون عملیات پلیس راهور تهران بزرگ همکاری خانواده‌ها با پلیس راهور را حائز اهمیت و درمان درد مشترک آلودگی هوا می‌داند.

■ همکاری مردم و پلیس برای کاهش آلودگی هوا

این مقام پلیس رعایت قوانین ترافیکی و احترام به حقوق دیگران را از جمله نکات کلیدی دانست و افزود: «این رفتارها نه تنها به کاهش تصادفات کمک می‌کند، بلکه به کاهش ترافیک و در نتیجه کنترل آلودگی نیز منجر خواهد شد. در راستای این تلاش‌ها، محدودیت‌هایی مانند طرح زوج و فرد نیز به منظور کنترل ترافیک و کاهش آلودگی هوا اجرا می‌شود، از این رو می‌خواهیم این محدودیت‌ها را رعایت و در زمان‌های مشخص‌شده از ورود به مناطق ممنوعه خودداری کنید. این اقدامات نه تنها به کاهش آلودگی کمک می‌کند، بلکه به بهبود کیفیت زندگی همه ما منجر خواهد شد.»

مؤمنی این مشارکت‌ها را موجب تقویت حس همبستگی دانست که می‌تواند به ایجاد تغییرات مثبت کمک کند.

معاون عملیات پلیس راهور دستوردهای همکاری خانواده‌ها با پلیس را تنها کاهش آلودگی و تخلفات مالی و جانی نمی‌داند بلکه این آموزش‌ها را به دستوردهای مهم دیگری گره می‌زند و می‌گوید: «این آموزش‌ها باعث افزایش آگاهی فرزندان درباره تأثیرات آلودگی هوا و روش‌های کاهش آن می‌شود و به آنها کمک می‌کند، در نتیجه به محیط زیست خود آگاه‌تر شوند و اهمیت حفظ آن را درک کنند. علاوه بر این، ترویج رفتارهای مثبت از دیگر دستوردهای این آموزش است. فرزندان با یادگیری اصول رانندگی ایمن و استفاده از حمل و نقل عمومی، می‌توانند به عنوان الگوهای برای دیگران عمل کنند و رفتارهای مثبت را در جامعه ترویج دهند. همچنین آموزش فرزندان در زمینه قوانین ترافیکی و محدودیت‌هایی مانند طرح زوج و فرد، باعث می‌شود آنها نه تنها خودشان این قوانین را رعایت کنند، بلکه والدین و دیگر اعضای خانواده را نیز به رعایت آنها تشویق کنند. این امر به تقویت همکاری با پلیس کمک خواهد کرد. ایجاد حس مسئولیت اجتماعی نیز از دیگر نتایج مثبت این آموزش است. فرزندان با درک اهمیت مشارکت در کاهش آلودگی هوا، چون مسئولیت اجتماعی بیشتری پیدا می‌کنند و ممکن است در فعالیت‌های محلی مانند پاکسازی محیط زیست شرکت کنند. در نهایت، آموزش والدین و

پدرام جدی، معاون راهبردی و هماهنگی اداره کل محیط زیست و

شهر را آلوده می‌کنیم با تک‌سرنشینی و دور دور کردن خودخواهانه!

معاون راهبردی و هماهنگی اداره کل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران گفت: دور زدن با ماشین یا همان به اصطلاح «دور دور» به ویژه غروب و شب، تفریح شخصی مردم در شهرهای بزرگ شده است، هر چند باید گفت شاید زیست شهری ما را مجبور به چنین تصمیم و رفتاری کرده است اما چنین عملکردی در منافات کامل با محیط زیست می‌تواند قرار گیرد.

■ پدرام جدی در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به دلایل و ریشه‌های آلودگی هوا اظهار داشت: ما در حوزه آلودگی هوا در فصول و ایام مختلف سال ریشه‌های متفاوتی داریم. در فصل تابستان یک آلاینده نقش پررنگی دارد و در فصل زمستان آلاینده دیگری

اینها نقش می‌کند. در نتیجه در بحث آلودگی هوا در ایام مختلف سال و در شهرهای مختلف ما با یک علت یکسان روبه‌رو نیستیم و با علت‌های مختلف و سهم‌های متفاوت روبه‌رو خواهیم بود.

وی تأکید کرد: نظر به همین تفاوت‌ها نوع رفتار و سیاستگذاری در سطوح مدیریتی و دولتی را باید متفاوت باشد، همچنین رفتار شهروندان هم باید متناسب با ایام سال و روزهای آن باید متفاوت باشد.

■ سهم وسایل نقلیه در آلودگی ۸۲ درصد است

به اعتقاد وی، بخشی از تولید آلودگی هوا به خاطر وسایل نقلیه است و آمارهای رسمی حاکی از میزان بالغ بر ۸۲ درصدی تولید آلودگی هوای تهران به واسطه خودروهای سطح شهر اعم از ناوگان حمل و نقل عمومی، خودروهای شخصی، موتورسیکلت‌ها و ماشین‌های دیزلی است که اینها به چند علت آلودگی تولید می‌کنند.

معاون راهبردی و هماهنگی اداره کل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران افزود: سوخت مصرفی و همچنین مواردی چون میزان مصرف وسایل نقلیه، کیفیت پایین استانداردها و فرسودگی و نیز سطح تکنولوژی بسیار در آلودگی اثر گذار است که این موضوع برای خودروهای عمومی گرفته تا خودروهای شخصی و موتورسیکلت‌ها و خودروهای سنگین مهم است.

جدی معتقد است: استفاده مردم از خودرو به ویژه تک‌سرنشین به شدت سهم بالایی در میزان تردد در شهر تهران دارد. ما اگر بتوانیم تلاش کنیم که از خودروهای ناوگان حمل و نقل عمومی بیشتر استفاده کنیم و سهم استفاده از این ناوگان در کارها و رفت و آمدهای روزانه بیشتر شود، میزان آلاینده‌گی‌ها کاهش خواهد یافت.

این کارشناس حوزه محیط زیست یادآور شد: اگر ۱۰ درصد از جامعه بیشتر از این ناوگان عمومی استفاده کنند، یعنی ۴ درصد به کاهش آلودگی کمک می‌کنیم و همین هم تأثیر خواهد داشت.

وی افزود: توسعه شهری و دسترسی‌ها به خدمات عمومی بیمارستان‌ها و مراکز آموزشی، تحصیلی و تفریحی و خریدهای روزانه بعضاً به گونه‌ای است که دسترسی‌های لازم و کافی وجود ندارد و افراد ناگزیر هستند مسافتی را طی کنند.

فرزندان درباره مسائل زیست‌محیطی و همکاری با نهادهای نظارتی مانند پلیس می‌تواند شکاف اطلاعاتی بین نسل‌ها را کاهش دهد و ارتباط بهتری بین آنها ایجاد کند. این دستوردها همچنین باعث ایجاد یک فرهنگ مثبت در جامعه می‌شود که در آن همه افراد نسبت به مسئولیت‌های خود آگاه‌تر هستند.»

■ اقدامات پلیس راهور در کاهش آلودگی هوا

همانطور که اشاره شد پلیس راهور از جمله دستگاه‌های مسئول در کاهش و کنترل آلودگی هواست چراکه منابع آلاینده‌ها یا ثابت هستند یا متحرک. منابع ثابت شامل مصارف خانگی، کارخانجات، پالایشگاه‌ها و غیره است. در مقابل، آلاینده‌های متحرک به وسایل نقلیه، خودروها، موتورسیکلت‌ها و کامیون‌ها

مربوط می‌شود، به همین دلیل پلیس راهور در بحث منابع آلاینده متحرک و پیشگیری از آن یکی از سازمان‌هایی است که هم در کار گروهِ اضطرار حضور دارد و هم به عنوان مجری، با خودروهای دودزا و آلاینده برخورد می‌کند. سرهنگ مؤمنی می‌گوید: «پلیس راهنمایی و رانندگی در تهیه برنامه‌های عملیاتی خود، بعد از کاهش تصادفات که با جان و مال مردم ارتباط دارد، برخورد با خودروهای دودزا را از اهداف خود می‌داند. در اصل این دومین هدف پلیس راهور است. پلیس از ابتدای اسمال طی یک برنامه عملیاتی و طرح‌های مختلف جهت برخورد با خودروهای دودزا، بر حسب وظیفه در ۹ ماهه اسمال ۱۶ هزار دستگاه خودروی دودزا را در معابر شناسایی و اعمال قانون کرده است. حال با توجه به تشدید آلودگی هوا و برگزاری کار گروهِهای اضطرار آلودگی هوا در شهر تهران، برخورد با تخلفات خودروهای دودزا از جمله خودروهای سنگین نیز افزایش پیدا کرده است، به گونه‌ای که در این مدت بیش از ۵ هزار خودروی سنگین که ممنوعیت تردد داشتند، در زمان شرایط اضطرار متوقف شدند. در این راستا پلیس نقش مهمی در جلوگیری از تردد کامیون‌ها دار، اما شرکت‌های

خودروهایی‌که فاقد معاینه فنی هستند، پلیس به ازای هر تردد آنها را جریمه می‌کند، به همین دلیل ممکن است یک خودرو در طول ۵ روز، ۵۰ بار جریمه شود. امسال هم یک‌میلیون و ۲۰ هزار خودرو به‌خاطر ابطال معاینه فنی یا نداشتن آن جریمه شدند. این تعداد به این معنا نیست که یک‌میلیون و ۲۰ هزار خودرو فاقد معاینه فنی بوده‌اند، بلکه این مجموع جریمه‌هایی است که برای خودروهای فاقد معاینه فنی صادر شده است

گروه سبک زندگی

پرونده

سه‌مهم در آلودگی هوا

آن انجام می‌شود. تمامی خودروهای سواری که سن آنها بیش از چهار سال باشد، ملزم به دریافت معاینه فنی هستند. معاینه فنی نه تنها به شناسایی ایرادات خودرو کمک می‌کند بلکه برای حفظ سلامت محیط زیست نیز اهمیت دارد. با کنترل آلاینده‌گی گازهای خروجی از اگزوز، ایسن فرایند به کاهش آلودگی هوا کمک می‌کند. در نهایت، معاینه فنی به عنوان یک ابزار ضروری برای حفظ ایمنی سرنشینان و سایر وسایل نقلیه در جاده‌ها و همچنین کاهش آلودگی هوا شناخته می‌شود.

حال با توجه به اهمیت داشتن معاینه فنی برای برخورداری از هوای پاک این مقام پلیس گفت: «از آذرماه امسال، حدود ۲ هزار و ۱۰۰ خودرو که معاینه فنی داشتند، به دلیل از دست دادن شرایط لازم، معاینه فنی‌شان باطل شده است. این به این معناست که خودروهایی که قبلاً معاینه فنی گرفته بودند، ممکن است به دلیل مشکلاتی مانند خرابی سیستم سوخت‌رسانی یا تصادف، دیگر شرایط لازم را نداشته باشند. پیش از این، خودروپس از دریافت معاینه فنی تا یک سال تحت نظارت نبودند، اما اکنون پلیس با طرح جدیدی خودروها را در خیابان‌ها بررسی می‌کند. اگر خودرویی دودزا باشد، معاینه فنی آن باطل می‌شود و رانندگان موظف هستند مشکلات را برطرف و دوباره برای معاینه فنی مراجعه کنند.»

■ جریمه یک‌میلیون و ۲۰۰ خودروی فاقد معاینه فنی وی در ادامه گفت: «در خصوص خودروهای فاقد معاینه فنی هم باید گفت، خودروهایی که فاقد معاینه فنی هستند، پلیس به ازای هر تردد آنها را جریمه می‌کند، به همین دلیل ممکن است یک خودرو در طول ۵ روز، ۵۰ بار جریمه شود. امسال هم یک‌میلیون و ۲۰ هزار خودرو به‌خاطر ابطال معاینه فنی یا نداشتن آن جریمه شدند. این تعداد به این معنا نیست که یک‌میلیون و ۲۰ هزار خودرو فاقد معاینه فنی بوده‌اند، بلکه این مجموع جریمه‌هایی است که برای خودروهای فاقد معاینه فنی صادر شده است.»

■ بررسی میزان آلاینده‌گی خودروها با دستگاه‌های سیار

این مقام پلیس راهور با تأکید دوباره بر اقدامات و ضرورت توجه پلیس به کاهش آلودگی هوا گفت: «ما ستار مکز معاینه فنی، بازید مشترک تشکیل دادیم تا آلاینده‌گی وسایل نقلیه، هم سبک و هم سنگین را بررسی کنیم، به خصوص خودروهای سنگین که بسیاری از آنها معاینه فنی‌شان را در خارج از شهر تهران می‌گیرند و ممکن است برخی از مراکز آن حساسیت لازم را نسبت به تهران نداشته باشند. خانواده‌ها بداند بحث آلودگی هوا برای سندهای معاینه فنی تهران بسیار مهم است، به همین دلیل است وقتی وسیله نقلیه‌ای که معاینه فنی دارد، باز به صورت میدانی با دستگاه‌های سیاری که ستاد معاینه فنی همراه خود دارد، میزان آلاینده‌گی‌شان بررسی می‌شود. اگر آلاینده‌گی زیاد باشد، معاینه فنی آن خودرو ابطال و خودرو به پارکینگ منتقل می‌شود، سپس تعهد گرفته می‌شود که سریعاً ایرادات خودرو را رفع کند.»

■ تک‌سرنشینی عامل مهم آلودگی است

جدی اظهار داشت: بخشی از افراد به خاطر کسب درآمد به واسطه تاکسی اینترنتی فعالیت می‌کنند و بخشی هم از روی عادت تک‌سرنشین هستند. علاوه بر بحث‌های آموزشی نیاز به قوانین و مقررات بازدارنده داریم تا برخی موارد خاص مثل میزان استفاده از خودروی تک‌سرنشین که بسیار بالاست، کاهش پیدا کند. وی افزود: در حال حاضر زمان آن نیست که افراد برای کارهای اداری و درخواست‌های خود حضور مستمر در ادارات خدمات‌رسان داشته باشند بلکه می‌توان بسیاری از فعالیت‌ها را غیر حضوری کرد.

جدی در مثال دیگری به برخی عملکردهای غلط اشاره کرد و گفت: در مورد بحث زوج و فرد بودن خودروها از منزل باید گفت چنین قانونی دیگر بازدارنده نیست چراکه افراد معتقدند به جای هزینه برای تاکسی اینترنتی می‌توانند از خودروی شخصی استفاده کنند. در واقع مردم ما به هزینه و فایده کردن، جریمه را با جان می‌خرند.

یکی دیگر از نکات مورد اشاره این پژوهشگر حوزه محیط زیست محدوده ترافیکی در مرکزیت شهر است که درباره آن گفت: مرکز شهر محل رجوع مردم و مدیران و افراد از شهرستان است که در ناچار به استفاده از آن هستند. در نتیجه استفاده از کارهای غلط نظارتی باعث شده است در همان مرکز شهر، آلودگی دچار افزایش شود.

■ نگرش افراد را تغییر دهیم

به اعتقاد وی، فرهنگ‌سازی با انتقال اطلاعات درست و آگاهی بخشی دقیق و با در نظر گرفتن مخاطبان باید پیش برود چرا که جامعه از افشار مختلف تشکیل شده است و با همه افراد نمی‌توان یکسان صحبت کرد، بنابراین با هر کس با زبان مناسب خود همان فرد باید صحبت کرد تا اثر گذار باشد.

جدی با تأکید بر اینکه ما باید بتوانیم آگاهی درست را منتقل و فرد را دغدغه‌مند کنیم، ادامه داد: تغییر نگرش رفتار به مرحله تغییر رفتار جمعی نیازمیده است اما استمرار و بستر سازی و گوشزد و پیگیری کردن فرد را می‌تواند در مسیر تغییر کنش و رفتار قرار دهد. دانشگاه، دستگاه‌های دولتی و شهرداری و مؤسسات فرهنگی باید بداندند حوزه محیط زیست بین بخشی و عمومی است و همه در قبال آن وظایف دارند، کمالینکه قانون اساسی در اصل ۵۰ حفاظت از محیط زیست را امر عمومی می‌داند و برای همه نقش تعیین کرده است، در نتیجه همه مجموعه‌های حاکمیتی و خصوصاً هم مسئولیت دارند.

به اعتقاد وی حوزه محیط زیست حوزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی است و باید هم حساس باشند و مسئولیت‌پذیر باشند.

یکی از نکات این پژوهشگر حوزه محیط زیست سرمایه‌گذاری روی خردسالان، نوجوانان، جوانان و قشر دانشجو بود و درباره آن خاطر نشان کرد: سرمایه‌گذاری روی انسان و گروه‌های مرجع و فعالان و صاحبان نظر که جامعه شناخت روی آن دارند و رفتار آنها می‌تواند روی جامعه مؤثر باشد، بسیار مهم و ارتباط با این افراد و سازش و انتقال مفاهیم بسیار تسهیل‌کننده است و می‌تواند اثر گذار باشد. بحث‌های فرهنگی و آموزشی در افزایش و ارتقای کیفیت محیط زیست و مجموع کل کشور مهم و ارزشمند بوده و نقش پررنگی دارد.

مدیر مسئول: محمد جواد اخوان
سردبیر: غلامرضا صادقیان
دبیر ویرانه‌نامه: حسین گل محمدی
همکاران تحریریه: نیره ساری، نیره محمودی
محبوبه قربانی
چاپ: همشهری

کاشانه

جستار

نگاهی به اقدامات موفق برخی شهرهای جهان

برای حفظ هوای پاک

۶۲ درصد مردم کپنهاگ

از دوچرخه استفاده می‌کنند

با وجود آلودگی هوا و زمین در نقاط مختلف دنیا اما نمونه‌های موفق متعددی از تغییر رفتار افراد و جوامع در راستای جلوگیری از آلودگی هوا و ایجاد محیط پاک وجود دارد. این نمونه‌ها نشان می‌دهند آگاهی عمومی، آموزش و فراهم کردن

زیرساخت‌های مناسب می‌تواند رفتار مردم را تغییر دهد و تأثیرات مثبتی بر محیط زیست و جلوگیری از آلودگی هوا داشته باشد. در ادامه چند نمونه شاخص ارائه شده است.

نیره محمودی

۱) استفاده از حمل‌ونقل عمومی و دوچرخه‌سواری (کپنهاگ/ دانمارک)

اقدام: کپنهاگ از جمله شهرهایی است که به‌طور جدی بر کاهش آلودگی ناشی از حمل‌ونقل شخصی تمرکز کرده است. این شهر زیرساخت‌های مناسبی مانند مسیرهای ایمن دوچرخه‌سواری و سیستم حمل‌ونقل عمومی کارآمد ایجاد کرده است.

نتیجه: امروزه بیش از ۶۲ درصد از مردم کپنهاگ برای رفت‌وآمد روزانه از دوچرخه استفاده می‌کنند که به کاهش آلودگی هوا منجر شده است.

۲) کاهش استفاده از خودروهای شخصی (بوگو/تا /کلمبیا) اقدام: بوگو تا با اجرای برنامه‌ای به نام سیکلویا (روز بدون خودرو)، خیابان‌های خود را در روزهای مشخصی از هفته به عابران پیاده و دوچرخه‌سواران اختصاص داده است.

نتیجه: این اقدام باعث کاهش قابل توجه ترافیک و آلودگی هوا شده و مردم را به استفاده از حمل‌ونقل عمومی و روش‌های پایدار تشویق کرده است.

۳) شهر پاک(فرایبورگ / آلمان)

اقدام: شهر فرایبورگ با تمرکز بر انرژی‌های تجدیدپذیر و تشویق مردم به زندگی پایدار، به یکی از پاک‌ترین شهرهای اروپا تبدیل شده است. این شهر استفاده از خودروها را محدود کرده و سیستم حمل‌ونقل عمومی و استفاده از دوچرخه را گسترش داده است.

نتیجه: کاهش شدید آلودگی هوا و تبدیل شدن به یک نمونه موفق در بهره‌گیری از فناوری سبز و تغییر رفتار مردم.

۴) برنامه کاهش زباله/سان‌فرانسیسکو/ امریکا)

اقدام: شهر سان‌فرانسیسکو یک برنامه بازایافت کامل زباله راه‌اندازی و مردم را تشویق به تفکیک زباله‌ها کرده است. همچنین استفاده از کیسه‌های پلاستیکی یک‌بارمصرف ممنوع شده است.

نتیجه: میزان زباله‌های دفنی این شهر به کمتر از ۲۰ درصد رسیده که تأثیر مستقیم بر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای داشته است.

۵) شهرهای هند در کاهش آلودگی ناشی از آتش‌سوزی پسماندها اقدام: در برخی شهرهای هند، مانند دهلی برنامه‌هایی برای آموزش کشاورزان جهت استفاده از روش‌های جایگزین به‌جای سوزاندن پسماندهای کشاورزی اجرا شده است.

نتیجه: این اقدامات باعث کاهش محسوس آلودگی هوای ناشی از آتش‌سوزی‌ها در مناطق روستایی و شهری شده است.

۶) توقف استفاده از سوخت‌های آلاینده (اسلو/ نروژ)

اقدام: اسلو با هدف کاهش آلودگی ناشی از خودروها، استفاده از وسایل نقلیه الکتریکی را ترویج داده و زیرساخت‌هایی مانند ایستگاه‌های شارژ گسترده ایجاد کرده است.

نتیجه: اسلو یکی از شهرهایی است که کمترین آلودگی هوا را در مقایسه با شهرهای مشابه خود دارد.

۷) پروژه مدار سبز(چین)

اقدام: در چین برنامه‌های آموزشی برای کودکان و والدین آنها اجرا شده است تا اهمیت تغییر رفتار برای حفظ محیط زیست توضیح داده شود، مانند کاهش مصرف انرژی در منازل و استفاده کمتر از محصولات یک‌بارمصرف.

نتیجه: این اقدام تأثیر قابل‌توجهی در تغییر رفتار کودکان و والدین آنها در استفاده بهینه از منابع داشته است.

۸) قانون پلاستیک صفر در رواندا

اقدام: دولت رواندا به‌طور کامل استفاده از کیسه‌های پلاستیکی را ممنوع و مردم را به استفاده از گزینه‌های قابل تجزیه و سازگار با محیط زیست تشویق کرده است.

نتیجه: رواندا اکنون به‌عنوان یکی از تمیزترین کشورهای آفریقا شناخته می‌شود.

۹) کمپین روز بدون دود (لندن/ انگلستان)

اقدام: لندن از سال‌ها پیش با برگزاری روزهای بدون دود و محدود کردن استفاده از خودروها و کامیون‌های دیزلی به کاهش آلودگی هوا پرداخته است.

نتیجه: کیفیت هوای شهر به‌طور قابل توجهی بهبود یافته است، به‌ویژه در مناطقی که برای پیاده‌روها طراحی شده‌اند.

۱۰) انقلاب خورشیدی در هند

اقدام: تولید داخلی پنل‌های خورشیدی و استفاده گسترده از فناوری‌های پیشرفته، هزینه نصب و بهره‌داری از این انرژی را کاهش داده است. نتیجه: جایگزینی سوخت‌های فسیلی با انرژی خورشیدی باعث کاهش قابل توجه انتشار گازهای گلخانه‌ای شده است. هند در میان کشور بزرگ جهان در تولید انرژی خورشیدی قرار گرفته است.